

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sereg Ágnes jogtanácsos (.....) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Sárvári Nóra ügyvéd (1137 Budapest, Szent István krt. 8.) által képviselt (.....) alperes elleni támogatás visszafizetése iránti perében a Fővárosi Bíróság 2007. szeptember 11-én kelt 5.G.40.763/2006/15. számú ítélete ellen az alperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, a marasztalás összegét 765.000 (Hétszázhatvanötezer forintra leszállítja, és alperest ezen összeg után 1999. július 17-től a kifizetésig, a mindenkor lejáratot alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamat megfizetésére kötelezi.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000 (Kettőszázötvenezer) forint első- és másodfokú együttes perköltséget.

Kötelezi alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 45.900 (Negyvenötezer-kilencszáz) forint le nem rótt kereseti, és 45.900 (Negyvenötezer-kilencszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

A le nem rótt 554.100 (Ötszázötvennégyezer-egyszáz) forint kereseti és a le nem rótt 554.100 (Ötszázötvennégyezer-egyszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Felperesi jogelőd (továbbiakban felperesi jogelőd) és alperes 1999. július 16-án támogatási szerződést kötött. Az okirat szerint a felperesi jogelőd az 1996. évi XXI. törvény, a 31/1998.(II.25.) Kormányrendelet (továbbiakban Rendelet), a 263/1997.(XII.21.) Kormányrendelet, valamint felperesi jogelőd 1998. szeptember 28-i döntése alapján a Magyar Államkincstár útján összesen 10.000.000 forint vissza nem térítendő támogatást nyújt alperesnek a 60.835.000 forint beruházási költségű,, hrsz. alatti halfeldolgozó üzem épületeinek átalakításához. Az alperes a beruházás megvalósításán felül a szerződés 1. számú mellékletének, 1999. augusztus 25-én módosított 2. pontja szerint kötelezettséget vállalt arra is, hogy a pályázat benyújtásakor foglalkoztatott 20 főt 1999. december 1-jétől folyamatosan és tartósan, legalább 5 éven át foglalkoztatja. A szerződés rögzíti a támogatás folyósításával, a szerződésből származó igények érvényesítésével kapcsolatos feladatokat, valamint, hogy a szerződésben foglaltak ellenőrzését az Államkincstár látja el. A 12. pont úgy rendelkezik, „alperes tudomásul veszi, hogy a/ a Rendelet 7.§ (1) bekezdésében meghatározott együttes felső határt meghaladó támogatások késedelmi kamattal növelt összegét a támogatások arányában vissza kell fizetni b/ ha részéről a jelen beruházással összefüggésben a Rendelet 11.§ (1) és (2) bekezdése szerinti szerződésszegés vagy súlyos szerződésszegés történik.” „Szerződésszegésnek minősül és az igénybe vett támogatás arányos része késedelmi kamattal növelt összegének visszavonásával jár, ha a beruházás során a foglalkoztatási kötelezettség vagy a jóváhagyott célkitűzés csak részben, de 75 %-ot meghaladó mértékben valósul meg. Súlyos szerződésszegésnek minősül és az igénybe vett támogatás teljes, késedelmi kamattal növelt visszavonásával jár, ha - a beruházást nem helyezik üzembe, előzetes hozzájárulás nélkül idegenítik el, apportálják vagy adják bérbe; - az elfogadott céltól eltérő beruházást valósítanak meg; - a szerződésben vállalt foglalkoztatási kötelezettség 75 % alatt teljesül vagy - a rendelet szerinti, illetőleg a jelen szerződésben rögzített egyéb visszafizetési és egyéb kötelezettséget határidőn belül nem teljesítik.” A szerződés említett pontja azt is tartalmazza, a „a 12/b. pontban meghatározottakon túl súlyos szerződésszegésnek minősül a munkahelyek megtartását célzó beruházás esetén a vállalt teljes foglalkoztatotti létszámban bekövetkezett csökkenés is.” A 12. c/ pont szerint a b/ pontban meghatározott szerződésszegés a támogatás igénybe vett összege arányos részének, súlyos szerződésszegés esetén teljes összege visszafizetésével jár. A d/ pont értelmében visszafizetési kötelezettség esetén alperes a támogatás igénybevételének napjától a visszafizetés napjáig terjedő időszakra a jegybanki alapkamat kétszerese mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni.

Az Államkincstár a 10.000.000 forint támogatást alperes rendelkezésére bocsátotta, alperes a beruházást megvalósította.

Az Államkincstár 2004. november 15-én vizsgálva alperesnél a foglalkoztatási kötelezettség teljesítését, záróellenőrzést tartott, és a felvett jegyzőkönyvben megállapította, a vizsgált időszakban (1999. december-2004. november) és az öt év

átlagában sem teljesült a vállalt munkahely megtartási kötelezettség. Öt év átlagában 18,47 fő teljesült a 20 fővel szemben. A jegyzőkönyv rögzítette azt is, a támogatási szerződés 12. pontja és a 31/1998.(II.25.) Kormányrendelet 6.§ 1/b bekezdése értelmében felperesi jogelőd dönthet a támogatás visszavonásáról.

Felperesi jogelőd a jegyzőkönyvben foglaltak alapján 2005. február 23-án 18/2005.(II.23.) TFT számú határozatával késedelmi kamataival együtt visszavonta az alperesnek nyújtott 10.000.000 forint támogatási összeget.

A 2005. augusztus 1-jén alperest 18.801.638 forint (10.000.000 forint tőke és 8.801.638 forint kamat) Államkincstár javára történő megfizetésre szólította fel. A levélben utalt arra, a határozat kézbesítését követően lehetőség nyílt arra, hogy méltányossági kérelemmel forduljanak a, a Hivatal azonban alperes méltányossági kérelmét 2005. június 27-i levelében elutasította.

Alperes a felszólításnak nem tett eleget.

A 2006. január 24-én fizetési meghagyással indult, alperes ellentmondása folytán perré alakult eljárásban felperes módosított keresetében alperest 10.000.00 forint tőke, ezen összeg után 2005. október 31-ig számított 8.801.638 forint késedelmi kamat, valamint 2005. november 1-jétől a kifizetésig járó mindenkor jegybanki alapkamat kétszeres mértékű kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni arra hivatkozással, felperesi jogelőd az alperesnek nyújtott támogatást határozatával visszavonta. Kitért arra, nem voltak elzárva attól, hogy a 31/1998.(II.25.) Kormányrendelet 11.§ (2) bekezdésében felsoroltakon túl újabb súlyos szerződésszegési eseteket állapítsanak meg, de egyébként is alperesnél a foglalkoztatottak száma folyamatosan csökkent. Hivatkozott arra is, a 75 %-ot meghaladó mértékű teljesítés csak munkahelyteremtő támogatás esetén lett volna figyelembe vehető, míg az alperesnek nyújtott munkahelymegtartó támogatás esetében a súlyos szerződésszegést az is megvalósította, ha csak egy fővel foglalkoztatott kevesebbet a vállalnál, a gazdasági körülményekben bekövetkezett változások pedig nem mentesíthetik alperest a kötelezettségszegés jogkövetkezménye alól. Előadta, a 75 % mértékű teljesítéssel kapcsolatos szabály azért szerepelt a szerződésben, mivel ez a szerződésforma szolgált a munkahely teremtségi és megtartási támogatás nyújtásához is.

Alperes elsődlegesen a kereset teljes, másodsorban a kereset 765.000 forintot meghaladó részében elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. A jegyzőkönyv foglalkoztatotti létszám teljesülésére vonatkozó megállapítását nem vitatta. Rögzítette, alperesi jogelőd 73/2003.(V.22.) számú határozatával hozzájárult az öt év átlagában történő 20 fős foglalkoztatás teljesítéséhez. Elsődleges

ellenkérelmét azzal indokolta, a szerződéskötést követően a minimálbér összegében történt jelentős, előre nem látható változások következtében a foglalkoztatási létszám megtartására vonatkozó szerződéses kötelezettség teljesítése önhibáján kívül ellehetetlenült, mivel annak teljesítése esetén felmerülő többletköltsége meghaladta volna a 19.000.000 forintot. A foglalkoztatási kötelezettség a támogatási összeggel arányban nem állóvá, tarthatatlanná vált. A szerződésre mögöttesen alkalmazandó 263/1997.(XII.21.) Kormányrendelet 12.§ (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozással állította, a 75 %-ot meg nem haladó arányú, fel nem róható szerződésszegés esetén a támogatás nem követelhető vissza. Hangsúlyozta, ezen rendelkezés összhangban áll a Ptk. 312.§ (1) bekezdésében írtakkal.

Másodlagos ellenkérelme körében arra hivatkozott, a szerződés 12. b. pontja ellentmondásos, mivel a tartalma szerint a foglalkoztatási kötelezettség részbeni, de 75 %-ot meghaladó teljesítését szerződésszegésnek és egyidejűleg súlyos szerződésszegésnek is minősíti. Utalt arra is, a szerződés 12. pontja teljes egészében átvette a 31/1998. számú Kormányrendelet 11.§-ában írtakat, de azzal az eltéréssel, a vállalt foglalkoztatási létszámban bekövetkezett csökkenés is, felróhatóságtól függetlenül, súlyos szerződésszegésnek minősül. Állította, a 11.§-ban foglalt, a 75 %-ot meghaladó teljesítés esetére arányos visszafizetést előíró kógens szabálytól közös megállapodással eltérni nem lehetett volna, az eltérési lehetőség nem terjedhet ki olyan okra, amelyet a jogszabály külön nevesít és ahhoz más jogkövetkezményt fűz, ezért a visszafizetési kötelezettségére a rendelet szerződésszegésre vonatkozó szabályai irányadók, s ebből következően csupán a támogatási összeg 7,65 %-át kitevő 765.000 forintot köteles az Államkincstárnak visszafizetni.

Hivatkozott arra is, a szintén alkalmazandó 263/1997.(XII.21.) Kormányrendelet 12.§ (1) bekezdése csak a felróható szerződésszegés esetére határozza meg a késedelmi kamatot a jegybanki alapkamat kétszeresében. Mivel a foglalkoztatási kötelezettség részbeni megghiúsulása felróható magatartásnak nem tekinthető, csak a törvényes mértékű kamattal tartoznak.

Az elsőfokú bíróság 2007. szeptember 11-én kelt 5.G.40.763/2006/15. számú ítéletével kötelezte alperest felperesnek 18.801.638 forint, ezen összegből 10.000.000 forint után 2005. november 1-jétől a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamat, továbbá 200.000 forint perköltség, az államnak külön felhívásra 600.000 forint illeték megfizetésére. Az ítélet indokolásában kifejtette, a 31/1998. Kormányrendelet diszpozitív jellegéből, a szerződéses szabadság elvéből következően a felek a rendeletben nem szabályozott kötelezettségek megszegését is súlyos szerződésszegésnek minősíthették, alperes a 20 fős foglalkoztatási kötelezettségének öt éves átlagban sem tett eleget, ezen magatartást pedig a felek súlyos szerződésszegési oknak minősítették. Rámutatott, a szerződés szerint jelen esetben a rendelet 11.§ (2) bekezdésének d) pontja alapján kiegészített, a munkahelymegtartó támogatások vonatkozásában meghatározott speciális rendelkezés alkalmazandó, nem pedig a rendelet általános szabályai. A Ptk. 312.§-ában foglaltakra utalva úgy foglalt állást,

alperes felhívás ellenére sem bizonyította, kötelezettségvállalását a minimálbér megemelkedése folytáni bérköltség-növekedés lehetetlenítette el. Rögzítette, alperes a támogatást a beruházás megvalósításához kapta, ezért nem hivatkozhat alappal arra, a támogatás nem állt arányban a 20 fő foglalkoztatási költségével, az alperesnek ugyanis a támogatás megpályázásakor fel kellett volna tudnia mérni az elérhető nyereséget, azt, hány fő tartós alkalmazását tudja vállalni. Rögzítette a késedelmi kamat mértéke nem függ a felróhatóságtól, de súlyos szerződésszegés esetén a felróhatóság hiánya fogalmilag kizárt, alperes felróhatóságának hiányát egyébként sem bizonyította.

Az ítélettel szemben alperes fellebbezett jogi képviselő útján. Az ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodsorban a marasztalási összeg 765.000 forintra leszállítását, felperes első- és másodfokú együttes perköltség viselésére kötelezését kérte. Előadta, foglalkoztatási kötelezettségének fel nem róható okból nem tett eleget, a Ptk. 312.§ (1) bekezdésére csupán analógiaként hivatkozott, tekintve felróhatóság hiányában, a teljesítés mértékére figyelemmel a 263/1997.(XII.21.) Kormányrendelet 12.§ (1) bekezdése alapján az igénybevett támogatás nem követelhető vissza. Vitatta, hogy a minimálbér-növekedés, mint a teljesítést lehetetlenné tevő ok, bizonyításra szorult volna. Állította, a lehetetlenülésről való tájékoztatás elmaradásának csak akkor lenne jogi jelentősége, ha ebből következően felperest kár érte volna, ugyanakkor az éves ellenőrzések alkalmával jelezték, mely okból nem tudják a húszfős létszámot tartani, ez ugyan a jegyzőkönyvekben nem került rögzítésre, de az okra már a méltányossági kérelemben is hivatkoztak.

Másodlagos fellebbezési kérelme körében is fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat, továbbra is állítva a támogatási szerződésbeni ellentmondásos szabályozást, a 31/1998.(II.25.) Kormányrendelet kógenciáját. Hangsúlyozta, a szerződés 12/b. pontja negyedik bekezdésében írt rendelkezés nem minősül speciális szabálynak, a szerződésben írt foglalkoztatási kötelezettség egyaránt vonatkozik a munkahelyteremtő és megtartó beruházásokra. A vitatott rendelkezés súlyos okirat-szerkesztési hiba következménye, ugyanis figyelmen kívül hagyták, hogy két bekezdéssel előbb ugyanahhoz a szerződésszegéshez más szankciót rendeltek. Ebből következően a rendeletben írt jogkövetkezmények alkalmazandók, vagyis arányos visszafizetésre kötelezett lehet csak. Állította, az elsőfokú bíróság tévesen minősítette a Ptk. 200.§ (1) bekezdésére utalva diszpozitívna a rendelet szerződésszegésre vonatkozó szabályait, eltérési lehetőség a 11.§ (2) bekezdés d) pontjából sem következik, a d) pont nyelvtani és logikai értelmezése alapján is, csak a (2) bekezdés a)-c) pontja körén túl van lehetőség egyéb kötelezettségszegést a támogatás teljes összegének visszakövetelésével szankcionálni. Csatolta a 2003. október 30-i ellenőrzési jegyzőkönyvet, annak igazolására, felperesi jogelőd 73/2003.(V.22.) számú határozatával hozzájárult az 5 év átlagában történő 20 fős foglalkoztatás teljesítéséhez.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján.

(Időközben a perbeli igény tekintetében felperes perbeli jogutódja a lett.)

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és az ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel részben megalapozott.

A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény preambuluma és 1.§ (1) bekezdése értelmében az Országgyűlés az ország kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében a törvényben meghatározta a területfejlesztés alapvető feladatait, szabályait.

A törvény 7.§ e) pontja pedig felhatalmazta a Kormányt a területfejlesztést szolgáló pénzügyi eszközök, igénybe vehető kedvezmények felhasználási szabályainak megalkotásával.

E felhatalmazás alapján hozta meg a Kormány a területfejlesztési cél-előirányzat felhasználásának részletes szabályairól szóló 31/1998.(II.25.) Kormányrendeletet (továbbiakban: rendelet).

Kétségtelen a rendelet 1.§ (2) bekezdésében utal a fejezeti kezelésű előirányzatok és az elkülönített állami pénzalapok egymáshoz kapcsolódó célú, rendeltetésű előirányzatainak összehangolt felhasználásának szabályairól szóló 263/1997.(XII.21.) Kormányrendeletre, azzal azonban, hogy annak szabályai a rendeletben foglalt kiegészítésekkel és eltérésekkel alkalmazandók. Mindebből következően a két rendelet az általános és speciális viszonyában áll. A 263/1997.(XII.21.) Kormányrendelet szabályaitól eltérés esetén a rendelet (31/1998.(II.25.) Kormányrendelet) szabályait kell alkalmazni.

A rendelet a támogatás igénybevételét pályázati rendszerhez kötötte. „A támogatás általános feltételei” cím alatti rendelkezéseivel pedig szabályozása alá vonta a támogatás igénybevételének feltételeit, s a foglalkoztatási kötelezettség körében igénybe vehető munkahelyteremtő és munkahelymegtartó beruházásokra nézve azonosan meghatározva a foglalkoztatási kötelezettség megszegésének jogkövetkezményét, szankciórendszerét is.

Mindez nyilvánvalóan a közfeladat ellátásához biztosított állami pénzügyi forrás igazságos, diszkriminációtól mentes „kiszámítható” felhasználását szolgálta.

A rendelet 11.§ (1) bekezdés a) pontja, valamint (2) bekezdés c) pontja a foglalkoztatási kötelezettség 75 %-os mértéket meg nem haladó megsértését szerződésszegésnek, a foglalkoztatási kötelezettség 75 %-os mértékét meghaladó megsértését súlyos szerződésszegésnek minősítette.

Az idézett jogszabályhely továbbá azt is kimondta, a szerződésszegésnek minősülő foglalkoztatási kötelezettség megsértése az igénybe vett támogatás arányos része késedelmi kamattal növelt összegének visszavonásával jár, míg a (3) bekezdése a késedelmi kamat mértékét a jegybanki alapkamat kétszeres összegében határozta meg.

Nem vitásan a (2) bekezdés d) pontja a súlyos szerződésszegés körébe vonta a rendelet szerinti, illetve a támogatási szerződésben rögzített egyéb visszafizetési és egyéb kötelezettség megszegését is.

A jogszabály céljából, a pályázati rendszerből következően azonban a rendeletben foglalt feltételek a támogatási szerződés kógens tartalmi elemévé váltak, eltérésre tehát csak a rendelet szabályozása alá nem vont kérdésekben van lehetőség.

Mindezekből az következik, a foglalkoztatási kötelezettség 75 % ot meghaladó mértékű teljesítése esetén a szerződésszegő felet a támogatás szerződésszegéssel arányos részének a jegybanki alapkamat kétszeres összegével megegyező mértékű késedelmi kamattal növelt összegének visszatérítési kötelezettsége terheli.

Alperes a pályázat eredményeként megkötött szerződésben munkahelymegtartó kötelezettséget (foglalkoztatási kötelezettséget) is vállalt. A rendelkezésre álló adatokból megállapítható az is, kötelezettségét megszegte, azonban a szerződésszegése a 75 %-os mértéket nem haladta meg, minderre figyelemmel visszatérítési kötelezettsége szerződésszegés arányosan 765.000 forintra és ezen összegnek a támogatás igénybevételétől (a szerződés megkötésétől) felszámítható jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatára terjed ki.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a teljes támogatás és kamatai visszafizetésére kötelezte alperest.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta.

A pernyertesség-pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81.§-a alapján felperest kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A §-a alkalmazásával megállapított áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltsége arányos részének megfizetésére.

Alperes a Pp. 81.§-a és a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet (IM. rendelet) 13.§ (2) bekezdése alapján köteles pervesztessége arányában megfizetni az államnak a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt kereseti illeték és az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték arányos részét.

A felperes személyes illetékmentessége folytán az IM. rendelet 13.§-a alapján meg nem térülő költséget - a le nem rótt kereseti illeték és az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték felperes pervesztességével arányos részét - az 1990. évi XCIII. törvény 4.§ (1) bekezdése, (2) bekezdés c) pontja, 56.§ (1) bekezdése, valamint az IM. rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2008. október 31.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző